

DÍSZVENDÉG

MÁNDOKY AZ 1990-BEN ALMATIBAN RENDEZETT AJTISZ (SZÓPÁRBAJ) KAZAH NÉPI KÖLTŐVERSENYEN. CSAPANKÖNTÖST ÉS KIS FEJFEDŐT (TAKIA) IS AJÁNDÉKOZTAK NEKI, MELYEKET RÖGVEST RÁ IS ADTAK

MÁNDOKY KONGUR ISTVÁN A KUN APOSTOL

SZÖVEG: SOMFAI KARA DÁVID

A Nagykunság szívében, Karcagon látta meg a napvilágot az a kun származású magyar tudós, akit méltán neveztek el halála után a „kun apostolnak”. De vajon miért egyedülálló Mándoky Kongur István a 20. század második felének annyi kiváló Kelet-kutatója között, és miért nevezik kun apostolnak, vagy a kipcsak-török népek között fákllyavivőnek (csiragcsi)?

Sorsszerű, hogy 1944-ben, amikor a német, majd az orosz megszállás révén a magyarországi kunok a teljes beolvasásra lettek kárhóztatva, született egy ember, aki az 1980-as években fölírta őket az asszimiláció kábulatából. Az 1948 után létrejött kommunista diktatúra, a kuláküldözés és a kolhozosítás végképp felszámolta a kunok önállóságát, a kun gaz-

daság létalapját. Mándoky apját, a lótenyésztő Mándoky Sándort kuláklístarára tették, a család vagyonát elkobozták. Sőt, még Czinege Lajos bosszúja is üldözte, mert a tábornok szülei korábban náluk voltak cselédek.

A kis Mándokyt leginkább a kunok elfeledett nyelve izgatta. Már gyerekkorában észrevette, hogy a kunok sok olyan szót használnak, melyek ismeretlenek más

ALMATI, NÉPI KÖLTŐVERSENY FELESÉGÉVEL, A NYUGATKAZAH MAKSZUMKIZI ONGASJÁVAL A NÉZŐTÉREN

KUN PÁSZTOR, KISKUNSAÍ NÉPVISELETBEN KEZÉBEN PÁSZTORBOTTAL, FEJÉN JELLEGZETES KUN KALAPBAN. AZ ALFÖLDI KUNOK EGÉSZEN A 20. SZÁZADIG JÓRÉSzt PÁSZTORKODÁSBÓL ÉLTÉK, ÉS AZ EGYKORI PUSZTAI ÉLETFORMA SZÁMOS ELEMÉT ŐRIZTÉK

FOTÓ: KUNKOVÁCS LÁSZLÓ

AZ ALFÖLDRŐL A SZTYEPPÉRE

Az alföldi szovjet katonai jelenlét különleges lehetőséget is tartogatott: a Karcaghoz közeli kunmadarasi laktanyában kipcsak-török nyelvű katonák is voltak. Mándoky talált is egy krími tatár sofört, s mire Fezil 16 hónap után hazatért, Mándoky már jól beszélte a tatár nyelvet. Fezil ekkor egy Bajturszun nevű kazah katonával ismertette meg, aki szintén megtanította anyanyelvére.

Megismerkedett a szintén karcagi származású Németh Gyula professzorral, az ELTE Török Filológia Tanszék tanárával. 1963–68 közt az ő tanítványa volt, s a Kongur kun ragadványnevet is felvette.

1965-től a Dobrudzsában élő krími tatárok és nogájok nyelvét tanulmányozta, és egy szótárt is összeállított. Egyetemi tanulmányai után először a Körsösi Csoma Társaság jegyzője,

Mándoky talált egy krími tatár sofört, s mire Fezil 16 hónap után hazatért, Mándoky már jól beszélte a tatár nyelvet.

majd 1970-től a Ligeti Lajos vezette Altajisztikai Kutatócsoport munkatársa volt a Magyar Tudományos Akadémián. Az 1970-es évek elején kétszer is járt az Altaj hegységben, ahol a

kazahok napjainkig megőrizték nomád életformájukat.

A fő cél azonban a kazahsztáni kutatás volt, ám ide (és csakis a fővárosba!) 1977-ben engedték be először. A KGB folyamatosan figyelte, betörtek a szállodai szobájába, ahol a pénze ellopásával arra kényszerítették, hogy idő előtt eltávozzon: akkoriban csak kevesen mertek szóba állni a megfigyelt kun tudóssal. Maga a KGB viszont később úgy gondolta, fontos információkat tudhat meg rajta keresztül a kazah emigrációtól, ezért aztán ismét engedélyezték beutazását.

A KGB folyamatosan figyelte, betörtek a szállodai szobájába, ahol a pénze ellopásával arra kényszerítették, hogy idő előtt eltávozzon.

megszólalni. Sok kazah értelmiségi maga is áttért az oroszra, gyerekeikhez is így beszéltek. A kazah nyelv visszaszorult a falvakba. Mándoky itt tapasztalta

először az erőszakos oroszosítás politikáját. Miközben mindent megtett a több száz éve elfelejtett kun nyelv felélesztésére, a szeme előtt zajlott a nyelvrokon

népek nyelvi eloroszosodása. Ekkor határozta el, hogy a kun nyelv kutatása mellett a Szovjetunió kipcsak-török népei körében az anyanyelv és nemzeti kultúrák megővésére buzdítja a helyieket. Olyan

korban szólalt fel az anyanyelv védelmében, amikor ezt a helyi értelmiségiek nem merték megtenni.

FOTÓ: SOMFAI KARA DÁVID

A TIEN-SAN VÖLGYEIBEN

1989-BEN KIRGIZ GEOLÓGUSOKKAL VETT RÉSZT A HEGYI EXPEDÍCIÓN. ITT LÓHÁTON ÉS IGAZI KIRGIZ NEMZKALPAGGAL A FEJÉN LÁTHATÓ. MÁNDOKY BEJÁRTA A KORÁBBI MAGYAR UTAZÓK-FELTÁRÓK (ALMÁSY GYÖRGY ÉS PRINCZ GYULA) ITTENI ÚTVONALÁT IS

MANG-KISZTAU VIDÉKÉN

AZ ADAJ NEMZETSÉG – MELYBŐL MÁNDOKY FELESÉGE, ONGAJSA ASSZONY IS SZÁRMAZIK – A MAI NAPIG ŐRZI HAGYOMÁNYAIT – SŐT, SOK CSOPORTJUK NOMÁDKÉNT IS ÉL. MÁNDOKY SOKAT JÁRT KÖZÖTTÜK, ÉS GYŰJTÖTTE GAZDAG SZÁJHAGYOMÁNYUKAT

KUMUKOK KÖZÖTT

MÁNDOKY TÖBBSZÖR JÁRT A DAGESZTÁNI KUMUK NÉPNÉL (1986, 1991, 1992), UTOLSÓ TEREPMUNKÁJA KÖZBEN ÉPP KÖZTÜK ÉRTE A HALÁL. A KUMUK EGY KIPCSAK-TÖRÖK NYELVEN BESZÉLŐ, FÉLMILLIÓS NÉP, TÖBBSÉGÉBEN A KASZPI-TENGER NYUGATI PARTJÁN ÉLNEK (EGYKORI KAZÁRIA). A KÉPEN HELLI FALUBAN EGY TESTVÉRPÁR KUMUK NÉPDALT AD ELŐ

FOTÓ: SOMFAI KARA DÁVID

15 ÉV TEREPEEN

1978-ban már szabadabban mozoghatott, bár ekkor is figyelték, követték. Ezen az úton ismerkedett meg a nyugat-kazahsztáni adaj törzsből való Makszumkizi Ongajsa kazah tanítónővel – későbbi feleségével. Ám Mándoky alapvetően ekkor is csak a fővárosban tartózkodhatott, bár az igazán vonzó a vidéki kutatómunka lett volna. Olzsasz Szülejmanov kazah költő, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa képviselője minden befolyását latba vetve segítette Mándokyt, és saját felelősségére elintézte, hogy ellátogathasson

Atrau vidékére, Kulszárba, ahonnan felesége származott. Nagy lelkesedéssel tért vissza, hisz Atrau környékén a kazahok megőrizték nyelvüket és szokásaik jó részét.

Aztán 1980-ban Kirgizisztán fővárosába, a mai Biskekbe is Szülejmanov autóján csempészték be, ahol megismerkedett a nagy kirgiz íróval, Csingiz Ajmatovval is. Bár első kirgiz útja során a helyi KGB közbelépett, mégsem tudták megakadályozni, hogy a kun apostol itt is egyfajta szellemi forradalmat indítson el.

1986-ban az Észak-Kaukázus vidékén élő kipcsak-török népek körébe is eljutott. Járt Nalcsikban, és felkereste a Kabard- és Balkár-

Járt Nalcsikban és felkereste a Kabard- és Balkárföldön élő balkárokat, egy kicsiny rokon népet, akik nyelvileg legközelebb álltak a magyarországi kunokhoz.

földön élő balkárokat, egy kicsiny rokon népet, akik nyelvileg legközelebb álltak a magyarországi kunokhoz.

GULYATERELÉS A SZIR-DARJÁNÁL

MÁNDOKY KONGUR E VIDÉKEN MÉG NEM DOLGOZHATOTT KEDVE SZERINT, MERT NEM MESSZE TALÁLHATÓ A BAJKONUR ÜRKÖZPONT, EZÉRT E TÉRSÉG ZÁRT HELYNEK SZÁMÍTOTTA A SZOVJET IDŐKBEN. ÁM ERREFELÉ A MAI NAPIG ELEVENEN ÉL A KAZAH NOMÁD KULTÚRA

És közben tökéletesen megtanulta az összes kipcsak-török nyelvet. Anyanyelvi szinten beszélt kazahul, karakalpakul, nogájul, kirgizül, baskírul, kazáni és krími tatár nyelven, karacsajbalkáruul és kumukul.

1989-ben újra visszatért Kirgizisztánba, ahol Almásy György és Princz Gyula nyomán a Tien-san hegyeit is beutazta. 1990-ben Baskíriában járt, ahol a baskír nemzetségneveket kutatta. 1991-ben Dagesztánban dolgozott, majd a Kaszpi-tenger mentén élő kumukok közt járt.

KUN KÖZÉPKOR

BATU KÁN

1238-BAN A KUNOK ISMÉT VERESÉGET SZENVEDTEK A BATU KÁN VEZETTE MONGOL SEREGTŐL, EZÉRT 1239-BEN KÖTÖNY, KUN VEZÉR NÉPÉVEL MAGYARORSZÁGRA MENEKÜLT. A KÉP EGY XVI. SZÁZADI OROSZ KÓDEX ÁBRÁJA, Ahol a mongol seregek lerohanják Szuzdal városát

A kunok – vagy saját nevükön kumánok – eredendően a 10. század során létrejött kipcsak-török nomád törzsszövetség nyugati nemzetségeiből álltak. A kipcsak és kumán törzsek a 11. század vége fele jelentek meg Kelet-Európa határán. A kumánokkal 150 évig hadakozó Kijevi Rusz évkönyvei először 1061-ben említik őket. Az orosz irodalom legkorábbi emléke, az Igor-ének is egy kunok elleni 1185-ös vesztes hadjáratról ad a számot.

1223-ban a kunok – az oroszokkal együtt – megsemmisítő vereséget szenvedtek a kipcsak törzsszövetséget megszálló mongol hadaktól. A kun fejedelem, Kötöny ekkor a mai Moldova, illetve Moldávia vidékére szorult vissza. Amikor 1235-ben Dzsingisz kán unokája, Batu kán újabb nagy sereggel indult Kelet-Európa ellen, a kunok és a velük szövetséges jászok (kelet-iráni nyelvű alánok) IV. Bélával kötöttek szövetséget. Újabb vereségek hatására azonban Kötöny kun és jász népe bebocsátást kért IV. Bélától, aki 1239-ben a Tatár-hágón fogadta Kötönyt, kun vezért, és az Alföldön telepítette le a menekülőket.

A mongolok 1240-ben elfoglalták Kijevet, de a Kötönyre irigykedő magyar nemesek – ahelyett, hogy a kun seregekkel a háborúra készültek volna – megölték a kun fejedelmet. Erre a kunok a Balkán felé kivonultak az országból, melyet 1241-ben a mongol seregek özönlöttek el. Batu kán büntető hadjáratára épp a befogadott kunok miatt került sor! 1242-ben meghalt Ögödej nagykán, Batu pedig visszatért Mongóliába, hogy részt vegyen a kánválasztó gyűlésen. 1243-ban IV. Béla újra behívta a kunokat (a jászokkal együtt) az Alföldre. Letelepedésüket azóta is tájneveink őrzik: Nagy- és Kiskunság, Jászság.

IV. Béla a kunokkal való szövetség megerősítésére fiának, Istvánnak kun hercegnőt kért feleségül, aki a keresztségben az Erzsébet nevet kapta. Az ő fiuk, IV. (Kun) László (1262–1290) nagyban támaszkodott anyai rokonaira, a kunokra: hadi kísérete, a nyögérek több győztes csatába is elkísérték, a király hatalma is megerősödött. Sok időt töltött a kunok körében, kun viseletben járt, kun ágyasai (Édua, Köpcsecs, Mandula) voltak, és gyakran lakott sátorban. A pápai legátus azonban 1279-ben a pogány kunok megkeresztelésére és letelepítésére kötelezte, ami ellen azok 1282-ben fellázadtak, de László leverte őket. Ám, amikor 1285-ben a tatár seregek újra az országra támadtak, a kunok segítségével sikerült visszaverni őket. Végül 1290-ben a király ellen felbujtott kun előkelők (Árbóc, Törtel, Kemence) ölték meg a sátorban.

A kunok ezután is megtarthatták nemesi előjogaikat, csak katonáskodniuk kellett. A 14. században létrejöttek a kun székek, melyeket katonai parancsnokaik, a kunkapitányok vezettek. Ők lehettek a kun nemzetségek bírái is. A forrásokból ismert kun nemzetségek: olás, csortán, ilancsuk, kór, küncsük, burcsúl, a kun székek pedig: Kolbaz, Halas, Szentelt, Kecskemét, Kara/Mizse, Hantos.

FOTÓ: SOMFAI KARA DÁVID

TÁVOLI TEMETŐBEN

MÁNDOKY – SAJÁT VÉGAKARATA SZERINT – A KIPCSAK PUSZTÁN (A MAI KAZAHSZTÁN) TEMETTÉK EL: ALMATI VÁROS KENG-SZAJ TEMETŐJÉBEN NYUGSZIK. KOPOSÓJÁT BARÁTAI A HÁTUKON VITTEK A RAVATALTÓL A TEMETŐIG

HIRTELEN HALÁL

Közben a Szovjetunió széthullott, s ezt ismerősei tanúsága szerint Mándoky – apostoli módon – jó előre megjósolta. Ekkoriban utónevét Istvánról Atlanra változtatta, s miközben a kipszak-török-séget járta és kereste a kun nyelv párhuzamait, lassan maga is identitást váltott. Teljesen kumán-kipszak lett. Azt tervezte, kitelepszik Közép-Ázsiába, és ott fog tanítani, mert itthon alig kapott lehetőséget az egyetemeken.

1992-ben újra Dagesztánba készült. Elutazása előtt felkereste

szülei sírját a karcagi temetőben. Régi szokása volt, hogy bármerre indult Keletre, egy marék földet vitt innen magával. Mikor visszatért, onnan is hozott egy marék

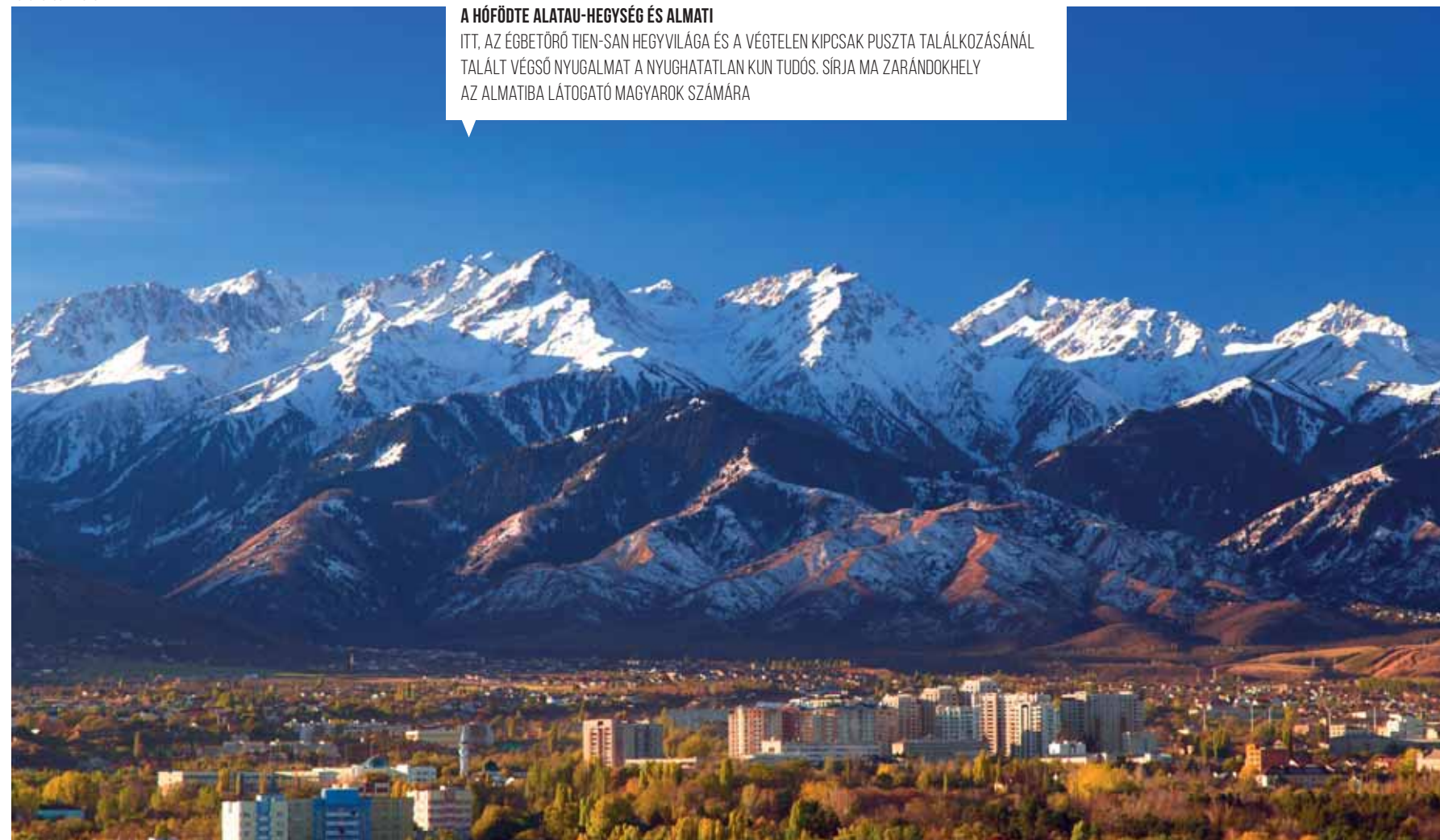
Régi szokása volt, hogy bármerre indult Keletre, egy marék földet vitt magával szülei sírjától, visszatértekor pedig hozott egyet.

földet és ürömfüvet, majd letette szülei sírjához. Ez alkalommal azonban, hazafelé a temetőből

meztámadták és bántalmazták, ami talán korai halálának oka is lehetett.

Már a Kaszpi menti kumukok között járt, amikor egy fürdés után rosszul lett. Kumuk barátja, Badruddin a mahacskalai kórházba vitte, hogy kivizsgálják. Este jobban volt, ám hajnalban szívrohamot kapott, és meghalt. Váratlan halálának híre megrendítette a kipszak-török világ értelmiségét. Akarata szerint az Almati melletti Keng-szaj temetőben nyert végső nyugalmat.

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

A HÓFÖDTE ALATAU-HEGYSÉG ÉS ALMATI

ITT, AZ ÉGBETÖRŐ TIEN-SAN HEGYVILÁGA ÉS A VÉGTELEN KIPCSAK PUSZTA TALÁLKOZÁSÁNÁL TALÁLT VÉGSŐ NYUGALMAT A NYUGHATATLAN KUN TUDÓS. SÍRJA MA ZARÁNDOKHELY AZ ALMATIBA LÁTOGATÓ MAGYAROK SZÁMÁRA

SZELLEMI FORRADALMÁR

Mándoky, a kun apostol saját kun népének történetét és nyelvét kutatta egész életében. Itthon sok ellenállásba ütközött, a kipszak-török népek azonban tárt karokkal fogadták.

Itthon sok ellenállásba ütközött, a kipszak-török népek azonban tárt karokkal fogadták. Nekik elhozta az ősök üzenetét, az anyanyelv szeretetét és tiszteletét.

Nekik elhozta az ősök üzenetét, az anyanyelv szeretetét és tiszteletét. Ott találta meg igazi önmagát.

Köztük szabadon beszélhette ősei nyelvét, és rengetegen lelkesültek szavaitól, igazi szellemi forradalmat indított el köztük. Hatására sok helyi értelmiségi: kazahok, kirgizek, kumukok, nogájok kezdtek újra harcolni nyelvük és hagyományaik védelméért.

Mándoky halála után azután a magyarországi kunok is felismerték a kun apostol szellemi nagyságát. 1993-ban a Nagykun Múzeum mellett emlékművet emeltek tiszteletére, és egyre

többen kezdtek érdeklődni a kunok nyelve, története iránt. Azóta a keleti kunokkal rokon népekkel is felélénkültek a kapcsolatok. Sokan látogatnak el Karcagra a kazahok, kirgizek és más kipszak-török népek köréből. Első útjuk mindig Mándoky emlékművéhez vezet, és meglátogatják szülőházát is. Mára Almatiban utcát és iskolát is neveztek el róla.

SOMFAI KARA DÁVID
ETNOLÓGUSKÉNT DOLGOZIK,
AZ MTA BTK TUDOMÁNYOS
MUNKATÁRSA

TÁMOGATÓINK SEGÍTSÉGE HOZZÁJÁRULT

ahhoz, hogy a 2017. április 29-i **Felfedezők Napja** idén is ingyenes lehessen a látogatóknak, hogy megrendezhettük a **IX. Földgömb Nemzetközi Középiskolai Földrajzversenyt**, és a **Zöldgömb Fesztivált** és folytathattuk a **Magyar Száraz-Andok Kutatási Programot!**

FELFEDEZŐ NAGYDÍJ

5 ÉVES A FELFEDEZŐK NAPJA

FÖLDGÖMB FÖLDRAJZVERSENY

FELFEDEZŐK NAPJA

ZÖLDGÖMB FESZTIVÁL

CHILEI KUTATÓKÖZPONT ÁTADÁS

MAGYAR SZÁRAZ-ANDOK KUTATÁSI PROGRAM

KÖSZÖNJÜK ÖNZETLEN TÁMOGATÁSUKAT!

A FÖLDGÖMB AZ EXPEDÍCIÓS KUTATÁSÉRT ALAPÍTVÁNY ADOMÁNYOZÓI:

Bronz fokozatú támogatók: Ács Sándor (Szentendre), Árvay Kriszti (Budapest), Dr. Árvai Csaba (Kecel), Augustz József (Budapest), Balahó János (Budapest), Baló Renáta (Solymár), Bali Andrea (Budapest), Bánhegyi Attila (Budapest), Baranyi Petra (Bátonyterenye), Bárdi Péter (Budapest), Barta József (Budapest), Bártfai János (Tótvázsony), Baukó Péter (Mezőtúr), Bergendi Péter (Tatabánya), Dr. Berta Gyula (Kaposvár), Berta Katalin (Veresegyház), Dr. Bérczi Alajos (Szeged), Bérczi Balázs Bence (Szigethalom), Dr. Bérczi Ildikó (Mátészalka), Besey László (Esztergom), Bogdán Orsolya (Füzesabony), Bordás Nóra (Debrecen), Boros Éva (Budapest), Borzák Attila (Budapest), Bódis László (Budapest), Csákány Anna (Győr), Csató Edit (Budapest), Cseke Gyöngyvér (Budapest), dr. Csoó Annamária (Dabas), Csorna Lászlóné (Székesfehérvár), Csurgó Gergely (Nagyvázsony), Czajlik András (Budapest), Czajlik Zoltán (Páty), Deákné Adamik Borbála (Székesfehérvár), Deménné Lehel Zsuzsa (Budapest), Diószegi Kata (Máriánosztra), Dombi Anna (Székesfehérvár), Egey Emese (Érd), Erdei Imre (Budapest), Fekete István (Kismaros), Fok Zoltán (Budapest), Földi János (Budapest), Fülöp Ildikó (Budapest), Fülöp Katalin (Bóly), Gál Zsombor (Székesfehérvár), Gárvány Hajnalka (Győr), Georgi Zoltán (Tatabánya), Godó Gábor (Budapest), Gulyás Attila (Budapest), Gulyás István (Budapest), Gyenes-Eckbauer Miklós (Battonya), Györfly Ildikó (Dunakeszi), Hadnagy József (Solymár), Hajnal Gábor (Budapest), Halics Péter (Budapest), Hámos Gábor (Budapest), Haraszi Ákos (Budapest), Heppné Szabó Judit (Debrecen), Hoffer Ádám (Budapest), Horváth Ferenc (Órbottyán), Horváth Balázs (Celldömölk), Horváth Géza (Zeliezovce Zselíz, Szlovákia), Horváth István (Szárliiget), Istók Brigitta (Budapest), Iváncsics Pál (Budapest), Karasz Ádám (Hódmezővásárhely), Kardalus János (Csíkszereda), Karikó-Tóthné Puskás Gabriella (Szentés), Kazai Zsolt (Érd), Kecskés István (Komárom), Kepnyes János (Szarvas), Keresztes András (Csíkszereda), Késmárki Máttyás (Kajászó), Dr. Kis Éva (Budapest), Kiss Attila (Veszprém), Kiss Imre (Budapest), Kiss Kata Zsófia (Budapest), Kolonits László (Budapest), Kocsor Sándor (Debrecen), Kovács Tibor Albin (Pusztaszer), Lajos Zoltán (Veresegyház), László Károly (Csíkszereda), Lauf Lászlóné (Budapest), Lázár Angelika (Pomáz), Dr. Lazáry György (Szombathely), Lehotzky Márta (Budapest), Lendvai Edit (Lakitelek), Lengyel József (Szeghalom), Dr. Lizák Beáta (Budapest), Loczka Lajos (Solymár), Luca Lukács (Kraszna), Dr. Lupó Attila (Debrecen), Madár Otília (Madoacs), Magyarfalvi Attila (Zamárdi), Mann Silvia (Kecskemét), Marosvári Zsolt (Kistarcsa), Májai Csaba (Csíkszereda), Mártha László (Budapest), Mátrai Vanda (Budapest), Megyeri István (Heves), Mészáros Gyula (Akasztó), Mester Katalin (Budapest), Móczár Gábor (Budakeszi), Mohácsi János (Budapest), Molnár Károly (Dabas), Móró Attila (Mezőkövesd), Muladi Tamás (Budapest), Dr. Nagyné dr. Vörös Anikó (Pécs), Nagy Áron (Budapest), Nagy Kálmán (Budapest), Dr. Nagyné dr. Vörös Anikó (Pécs), Dr. Nagy Péter József (Gödöllő), Nagy-Tóth Zoltán (Kiskunhalas), Pálincás Zsófia (Budapest), Páll Péter Hunor (Budapest), Pálosi Olivér (Budapest), Pálmüller Béla (Székesfehérvár), Pásztor Lajos (Békéscsaba), Petrányi-Széll Rita (Budapest), Piukovics Dániel (Budapest), Plank Attila (Szödliget), Pócsi Imre (Pécsvárad), Polka Lajos (Budapest), Rábold Gábor (Szeged), Rácz Kristóf (Budapest), Radics József (Veszprém), Ragó Ákos (Tahitótfalu), Ruttkay M. Erzsébet (Budapest), Sajti István (Budapest), Samu Nagy Cecília (Gödöllő), Schäffer Bálint (Pécs), Schlotter János (Budapest), Sebestyén és Tsa. Bt. (Zákányszék), Siba Henriett (Gödöllő), Sipőcz Zoltán (Veszprém), Skonc Erzsébet (Tököl), Sohár István (Érd), Soós András (Budapest), Söptei Szabina (Budapest), Spontex Hollander Kft. (Győrszemere), Szabó Julianna (Debrecen), Szabó Julianna (Mikepércs), Dr. Szabó Mátyás (Szolnok), Szabó D. Zoltán (Kolozsvár), Dr. Szabó Zsuzsanna (Baja), Szalóky-Hoffmann Csilla (Budapest), Szatmári Ferenc (Budapest), Szemán Richárd (Budapest), Dr. Sznás Attila (Dunaalmás), Szentpéteri Nóra (Dunakeszi), Szigeti-Böröcz Ferenc (Budapest), Szilágyi Petra (Taktaharkány), Szolnoki Béla (Mosonmagyaróvár), Szór Gábor (Budapest), Szukács Judit (Szedres), Dr. Szűcsné Kerti Anita (Debrecen), Szűcs Zoltán (Makó), Szűcs Zoltán (Veresegyház), Taba György (Budapest), Tajti Tibor (Dunaharaszti), Takács Bánfay Mónika (Tárnok), Takács László (Budapest), Tarnóczy Mariann (Szentendre), Temesi Ernő (Nagykovácsi), Tóth Tamás (Zsombó), Tóvári Balázs (Budapest), Tompa Richárd (Tiszakarád), Turi Gergely (Csorna), Dr. Vajda Péter (Pápa), Várhelyi Eszter (Barcs), Varju Katalin Ágota (Budapest), Vass Csaba (Budapest), Vass Gábor (Százhalombatta), Vigh-Fekete Zsuzsa (Budapest), Virág Katalin (Gyöngyöstarján), Visontainé Balla Ágnes (Szekszárd), Vlasits Géza (Budapest), Weidlich László (Budapest), Dr. Wimmer Károly (Baja), Zagyai Zoltán (Budapest), Dr. Zámbo Gyula (Budapest), Zámbo Ügyvédi Iroda (Budapest)

Ezüst fokozatú támogató: L.P. (Budakeszi)

Arany fokozatú támogató: Eupolisz Utazási Iroda, Fenix Eastern Europe GmbH, STA Travel Kft.

Amennyiben Ön is támogatni kívánja munkánkat, megteheti ezt Földgömb-előfizetése alkalmával, közvetlenül alapítványunk támogatásával, vagy az SZJA 1% felajánlásával. Részletek és támogatóinknak nyújtott kedvezmények:

www.expedicio.eu/tamogatoinknak

ZÖLDGÖMB FESZTIVÁL

Október 14-én első alkalommal rendezte meg lapunk a Zöldgömb Fesztivált – hasznos tanácsokat, információkat nyújtva látogatóinknak a környezettudatos életmódhoz, az ökológiai lábnyom-csökkentéshez

MI TÖRTÉNT A FESZTIVÁLON?

PÓDIUMBESZÉLGETÉSEK, KIDOBOTT BICIKLIALKATRÉSZEKBŐL KÉSZÜLT SZOBROK, ÖKOTURIZMUS, ÖKODIZÁJNEREK, PET-KUPA, ELEKTROMOS ÉS ÖNVEZETŐ AUTÓK 7 PRÓBA. CSUPÁN NÉHÁNY PÉLDA, KÉPEKKEL ILLUSZTRÁLVA...

FOTÓ: KÁLLÓ PÉTER

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK ▾

E LAPSZÁMUNK MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTÁK ▾

ALAPÍTVÁ: 1872

1142 BUDAPEST, ERZSÉBET KIRÁLYNÉ ÚTJA 125.
TELEFON: (1) 231-4040
FAX: (1) 231-4045
HONLAP: WWW.FOLDRAJZTARSASAG.HU
E-MAIL: INFO@FOLDRAJZTARSASAG.HU

ELNÖK: DR. CSORBA PÉTER
ALELNÖKÖK: DR. SZILASSI PÉTER
DR. MICHALKÓ GÁBOR
FŐTITKÁR: DR. DAVID LÓRÁNT
ÜGYVIVŐ: HEILING ZSOLT

SAKOSZTÁLYOK:

BIZTONSÁGFÖLDRAJZI ÉS GEOPOLITIKAI
SAKOSZTÁLY, EXPEDÍCIÓS SAKOSZTÁLY,
TÁRSADALOM- ÉS GAZDASÁGFÖLDRAJZI
SAKOSZTÁLY, HEGYMÁSZÓ-SAKOSZTÁLY,
OKTATÁS-MÓDSZERTANI SAKOSZTÁLY,
EGÉSZSÉGFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
TERMÉSZETFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
TÉRKEPÉSZETI SAKOSZTÁLY,
TURIZMUSFÖLDRAJZI SAKOSZTÁLY,
FÖLDRAJZTANÁRI SAKOSZTÁLY

TERÜLETI OSZTÁLYOK:

BAKONY-BALATON-VIDÉKI OSZTÁLY (VESZPRÉM)
BORSODI OSZTÁLY (MISKOLC)
DEBRECENI OSZTÁLY
DÉL-DUNANTÚLI OSZTÁLY (PÉCS)
DUNA-VÖLGYI OSZTÁLY (SZÉKSZÁRD)
EGER-BÜKK-VIDÉKI OSZTÁLY
GYÖNGYÖS-MÁTRA-VIDÉKI OSZTÁLY
KISALFÖLDI OSZTÁLY (GYŐR)
KISKUNSAGI OSZTÁLY (KÉKESKEMÉT)
KÖZÉP-DUNANTÚLI OSZTÁLY (SZÉKESFEHÉRVÁR)
KÖRÖS-VIDÉKI OSZTÁLY (BÉKÉSCSABA)
NYÍRSÉGI OSZTÁLY (NYÍREGYHÁZA)
NYUGAT-MAGYARORSZÁGI OSZTÁLY (SZOMBATHELY)
SZEGEDI OSZTÁLY
SZÉKELYFÖLDI OSZTÁLY (CSIKSZEREDA)
TOLNA MEGYEI OSZTÁLY (DOMBOVÁR)
ZALAI OSZTÁLY (NAGYKANISZA)

KÖNYVTÁR ÉS GYŰJTEMÉNYEI:

1112 BUDAPEST, BUDAORSI ÚT 45.
TEL.: (06-1) 309-2600/1443
(2015. NOVEMBER 15-TŐL
HATÁROZATLAN IDEIG ZÁRVA TART.)

AZ ÉGGÖMBÖT TARTÓ ATLASZ A MAGYAR FÖLDRAJZI
TÁRSASÁG VÉD.JEYKÉNT BEJEGYZETT JELKEPE

LAPALAPÍTÓ (1929):
DR. MILLEKER REZSŐ

**AZ ÚJ SZOROZAT
ÚJRAINDÍTÓI (1999):**
DR. NEMERKÉNYI ANTAL
ÉS FARKAS PÉTER

1929–1933, FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. MILLEKER REZSŐ

1934–1944, SZERKESZTŐK:
DR. BAKTAY ERVIN ÉS DR. KÉZ ANDOR

1999–2005, FŐSZERKESZTŐ: DR. NEMERKÉNYI ANTAL

2005–2006, FŐSZERKESZTŐ: DR. VOJNITS ANDRÁS

2006-TŐL FŐSZERKESZTŐ: DR. NAGY BALÁZS

AZORI-SZIGETEK

Lagoa do Fogo 2017. szeptember 29.

www.eupolisz.hu

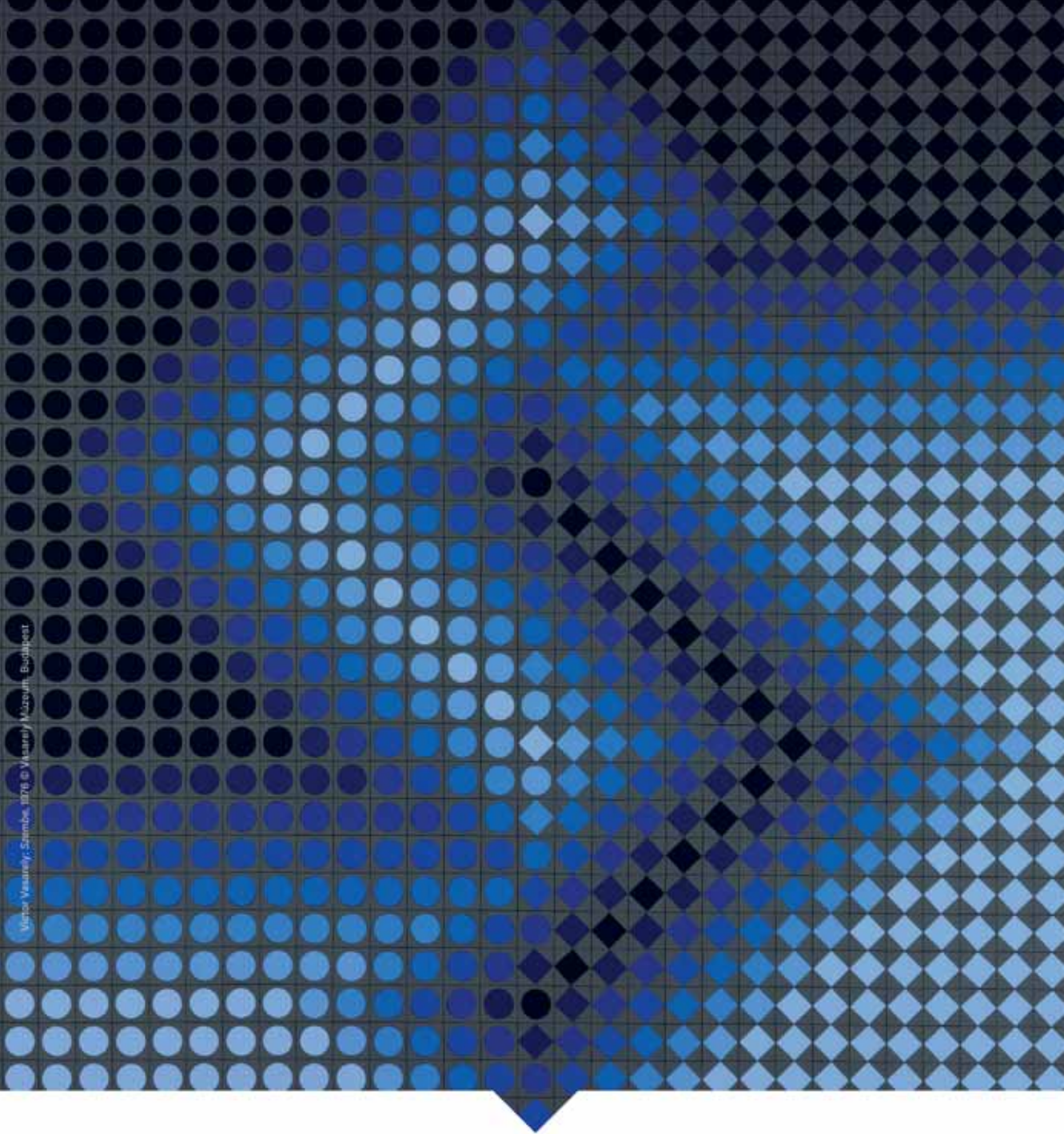
HA UNOD AZ IPARI TURIZMUST!

TERMÉSZETJÁRÓ UTAZÁSOK, OUTDOOR TÚRÁK,
TREKKINGEK, KÖRUTAK AZ EGÉSZ VILÁGON.

Eupolisz Utazási Iroda

8200 Veszprém, Szeglethy u. 1. | +36/88/871728

Hatósági engedélyszám: U-000463

Victor Vasarely, Szombóly, 1976. © Vasarely Múzeum, Budapest

VASARELY MÚZEUM

ÚJRARENDEZETT
ÁLLANDÓ
KIÁLLÍTÁS

1033 BUDAPEST,
SZENTLÉLEK TÉR 6.
VASARELY.HU

TÁMOGATÓ

